

GAZETA LITERARĂ

Anul VIII nr. 5 (359) joi 26 ianuarie 1961

ORGAN SĂPTĂMINAL AL UNIUNII SCRITORILOR DIN R. P. R.

8 pagini 50 bani

În întâmpinarea alegerilor de la 5 martie

POEMUL CIFRELOR CONCRETE

de Acad. ZAHARIA STANCU

Niciodată cifra exactă, concretă, n-a avut pentru mine vreo semnificație deosebită. Am considerat-o materia primă a matematicienilor sau statisticienilor și n-am îndrăznit niciodată să trec de rama ei înghețată. Astăzi însăși cifra și-a schimbat calitatea: în locul unui simbol rece și secret, dezvoltându-și tainele doar în înțelesul, cifra conține o poezie densă, capabilă să dea emoții și urmări smerite.

Am cunoscut ogorul țărânului român de acum douăzeci de ani, înțelept, stăpân și sărac, zgâriat de un șterg de palmă de mușcătura plugului rudimentar și umil. Lucraza astăzi pe ogoare 43.000 de tractoare, 17.000 combine, 35.000 semănători și numeroși tractori specialiști. Cum să nu încerci un sentiment de legității mândrie patriotice? În spatele fiecărei combine și a fiecărei semănători, a fiecărui tractor și a altor alte mașini agricole, stă o uriașă muncă colectivă care a schimbat peisajul geografic al țării, a transformat lumea și

obiceiurile noastre, a izgonit sărăcia, lipsurile și nevoile, și le-a ridicat pe om din brazda lui săracă spre un pisc al demnității umane la care a năzuit secole de-a rândul.

Se făcea plugăria în țara noastră după străvechi obiceiuri și străvechi crenșuri, după calendare magice, înșelătoare. Lucraza astăzi în agricultură 30.000 de specialiști, 30.000 de oameni care au trecut prin școli înalte și și-au însușit o cultură multilaterală, și ridică necontenit plugăria noastră prestoria de acum două decenii pe treaptă superioară a inteligenței nobile, acolo unde munca brațului se logodește cu inspirația gindului.

Am înaintea ochilor orașele țării noastre de acum douăzeci de ani și văd cohorele negre ale muncitorilor tîrînd după ei un destin blestemat, de foame și de umilință. Burghezia n-a fost interesată în procesul industria-

lizării țării românești decât în măsură în care investițiile făcute în circulație cu capitalul străin puteau să smulgă acestei țări avuțiile. Când citești astăzi că în unsprezece săptămîni ale anului 1960 s-a realizat întreaga producție industrială a anului 1958, în spatele acestei cifre, care înțeapă să fie un simbol rece și secret, descifrezi mintea colectivă, înțeleapta ce ne conduce destinele, mînea avîntată și neostentivă pentru scoaterea noastră din inapoierea economică în care ne-a lăsat burghezia și moșierimea decenii de-a rândul. — înțelegi că procesul industrializării țării înseamnă procesul ridicării noastre pe o treaptă istorică și socială calitativ nouă.

Acest efort colectiv se face clipă de clipă și își dă tîb clipă de clipă roadele. Când așii că veniturile bănești ale salariaților și pensionarilor au crescut în anul 1960 cu aproape 12 miliarde și jumătate de lei față de anul 1955, această nouă cifră, înclinată a mai fi un simbol rece și secret, arată că viața a sute de mii de oameni a devenit în anul care a trecut mai bună, mai îmbelsugată, mai plină de bucurii.

Revăd cu ochii minții cociobabele mahalalelor bucureștene din anul 1935, mahalale în care trăia — sau mai exact agoniza — o întreagă omenire crosă și obidită.

Cînd îmi cunoscîntă că statul a construit la orașe în ultimii ani aproape 100.000 de apartamente, această cifră înțeapă să mai fie un simbol rece și secret, ci relevă o realitate miraculoasă și încântătoare. Sute de mii de oameni au ieșit din curți noroioase, din camere igriasioase, insalubre, care le mistau sănătatea și jocelesc astăzi omenește în case cu încălzire centrală, în condiții de igienă și de demnitate omenească.

Intr-o singură cameră — dintr-o casă care semăna mai curînd cu o cotineală — am locuit într-un sat de pe Valea Călmățului, într-o vreme, douăsprezece suflete. Cînd citeșc astăzi că în ultimii patru ani țărânii și-au clădit peste 330.000 de locuințe noi, această cifră înțeapă a mai fi un simbol rece și secret, ci devine un semn al revoluției salutare care a scos țărînimia noastră din bezna sărăciei și a inaperiilor.

Mai sînt cifre poetice, unele tragice, zguduitoare, ce se cer reamintite. În România burghezo-moșierească existau patru milioane de neștutori de carte, patru milioane de oameni ce orbăceau în viață neprecipindu-se să descifreze semnele cititului și ale scrișului. În Republica noastră, analabertismul, această pecingine rușinoasă a unui trecut crîncen, a fost stîrpit și în schimb s-a impus o altă cifră, simplă dar măreață: învățămîntul de 7 ani complet gratuit s-a generalizat pe întreaga țară.

Cifrele poetice se impun la fiecare pas. În România burghezo-moșierească, învățau pe an aproape 30.000 de elevi. Frecvența astăzi școlile de cultură generală, profesionale și tehnice peste 400.000 de elevi. Și această cifră înțeapă a fi un simbol rece și secret, și cristalizează, în simplitatea ei emoționantă, o uriașă realitate.

În fiecare an 400.000 de elevi se pregătesc fie pentru ca să intre în fa-

brici, unde aduc o serioasă pregătire și o serioasă instrucție, fie să pășească pragul universităților care-i așteaptă cu dragoste.

Și cifrele pot continua. Dar poate că în această clipă cea mai merbinte cifră este aceea de 5 martie, cînd toți alegătorii își vor da asentimentul lor fără preget la uriașă operă pe care o înlătuiesc astăzi poporul nostru sub luminata conducere a Partidului Muncitoresc Român.

Cu spiritul lui de observație excepțională și cu darul său excepțional, I. L. Caragiale a prins și fixat pentru totdeauna moravurile politice și spiritul democrației al regimului de pomină al vechilor politicieni.

Literatura a cuprins în tabloul acestor moravuri și chipul vechiului socialistor politic. „Ce cere publicul de la un deputat” sintetiza cu umor, puterea de imaginație, inconștiența și

aviditatea alegătorului profitor, politician profesionist.

Contactul deputatului cu masele se rezuma la alergătura de chiverniseală a agenților limbuiți, bătuși în veterași și criminali ocazionali, care asiguraseră prin mijloace contonente succesul în alegeri.

Incolo, între deputatul ales și sutele de alegători se așternea de a doua zi după alegeri, și pînă la alegerile viitoare, indiferența, ca a apă

de neltecut. Parcă l-ar fi separat a inundăție perpetuă. Nici ordinea răcmită nu se gădea prin viu grai, ci pe deasupra acelei pustii inundății, prin telefon.

Tot prin telefon sau telegraf se „bătea” de la centru și numele candidatul pe care bieții țărani de multe ori nici nu-l puteau descifra că avea sonorități cosmopolite, și care mai totdeauna era acela al unui moșier.

Toate aceste reminiscențe îmi veneau în minte dîmăzî, cînd mă îndreptam spre Institutul de agronomie unde se adunau oamenii minci din circumscripția Casa Științei ca să chibzuiescă și să-și propie candidatul pentru Marea Adunare Națională.

Toate mi se păreau străvechi, ca niște suveniri dintr-o altă viață, dinaintea unei meltemișoaze în care totul se petrecea ca într-o junglă nedefinită.

M-am găsit în amfiteatrul Institutului împreună cu profesori și studenți de la Agronomie, cu muncitori de la Intreprinderi, cu vechi tovarăși de la Combinatul „Casa Științei”, cu care laolaltă colaborăm fără a ne cunoaște la chip, de ani și ani.

Erau și delegați ai organizațiilor de masă, liniși și bătrîni, și erau și prieteni scriitorilor, deprinși să-și ducă munca în mijlocul poporului. Am recunoscut printre ei și vechii lupători din ilegalitate pe a căror față ci-team bucurie și lumină.

Demostene BOTEZ

(Continuare în pag 6)

Notății în contratimp

In primăvară am făcut prin țară
Un drum sinuos — o lungă călătorie. — Poate
Că mă chemau vechi nostalgii, imagini,
Frinturi din viața mea uitată-n peisajii.
Voiam să le adun să nu se piardă
In apa timpului. Voiam să prind de coame
Din goană, telegarii plini de spumă,
Albi armăsari ai zilelor apuse...

Itinerar sentimental, cuprins în date,
Notății, amintiri, aripi de file
De blok-notes — apoi, întors acasă:
Inchise-ntr-un album să-și doarmă somnul.
— „Păcat de timp, păcat de roși, de șinii;
(Nu sînt lunare, abastre traiectorii,
Nu paralele — eoadări abstracte
Ci-un aliaj: sudoare, nevoi și trudă,
Și suflet și viziune, ritm spre mîine)
Păcat de bani, de nervi, păcat de suflet
Să-l prăfuiesti cu mușcări de vise
Stîrnite de o goană de album...”

De vorbă stau cu cineva din mine:
In ritm de roși scandează toate astea...
Trenul își urmărește lung ideea,
Străbate țara — primăvara — oisul
Și vechiul meu depozit de imagini,
De locuri și de clipe părăsite
Din anii cînd m-au părăsit pe mine
Cel vechi — să-l caut azi, din vechi deprinderi...
Dar primăvara, țara și lumina
Imi desfășoară-n lung metraj, imagini
Și șters e filmul vechi al amintirii,
Proiecția e nouă, veșnic alta.
E filmul nou, sînt linii și volume,
Sînt gesturi noi înscrise-n peisajul
Pe care îl credeam gravat în pagini,
In mine, cu culoarea „al-dată”!
Paragina din vis, sentimentală,
Trecutul, e înlocuit de ritmul
Acestei vieți ce-mi pune pe retină
Larg, dioptrii și obiective
Deschise de imagini noi și nuanțe.
Alegă mîna cu condeiul, însă
Blok-notesul anemic, n-are pagini;
(E stolul mic de aripi de hîrtie,
Cît desfășoară noile imagini,
Cît desfășoară filmul viu, călătoria,
Primăvara, țară...

Radu BOUREANU



CORNELIU MEDREA

„Construim socialismul”

De vorbă cu Marin Preda

PROZA DE ANALIZĂ

Scriitorul Marin Preda lucrează, la Sinaia, la ultimul său roman, care va fi gata în curînd. Avînd în vedere lucrările sale de pînă acum, l-am rugat să vorbească cititorilor „Gazetei Literare” despre problema prozei de analiză. Abordînd tema propusă, scriitorul ne-a spus:

— Bănuiesc că vreți să-mi puneți o mulțime de întrebări, dintre care multe teoretice. La problemele ce tin de informarea publicului cititor voi da răspunsurile pe care le dorîți. Problemele teoretice generale a vrea însă să nu le atac și lată de ce. Am avut totdeauna pentru criticii literari sentimentele cele mai colegiale, numai că au apărut unele dezamăgiri în special cu privire la unii critici tineri. Mă așteptam ca tocmii la criticii tineri să găsim o orientare foarte fermă în ce privește noile probleme ale literaturii. A apărut un roman, Scribul negru, care a ridicat o serie de probleme importante: problema geniului și revoluției; problema raporturilor intelectualele creator cu noua societate; relațiile de prietenie, sentimentale și socialității; problema relațiilor dintre bărbați și femei. Față de toate aceste probleme o parte din tinerii critici care au

intervenit în discuție au demonstrat o confuzie surprinzătoare pentru un tînar format în spiritul moralei noii societăți. Confuzie altă estetică cit și ideologică. Dați-mi voie să nu discut probleme teoretice ci să-l lăsăm pe critici, tineri și vîrstnici, să le rezolve singuri.

— Mi se pare important și, în același timp grav ceea ce spuneți despre tinerii critici: li acuzați — cel puțin pe o parte dintre ei — de lipsă de principii și fermitate ideologică în problemele de literatură.

— Da, a fost pentru mine o surpriză. Nu mă așteptam ca tocmii niște critici tineri să exprime cele mai conțute puncte de vedere, cele mai învechite, mai prăluite; de pildă că geniul se află în afara extrențelor morale și estetice ale societății socialiste și nu mă așteptam în general la atitudinea adulatoare, mic-burgheză, a acestor critici față de un erou declarat mare artist în pa-

ginile cărții, dar care obiectiv rămînea încă în mare măsură, același reprezentant al unei intelectualități individualiste.

— La ce articole vă referiți?

— Nu mă refer la articole în ansamblu ci la unele opinii ale lui I. Lungu, Eugen Simion, Dumitru Micu și într-o oarecare măsură și ale lui Horia Bratu, toți tineri.

— Dumneavoastră aveți dreptul să-i lăsați pe critici să se descurce singuri în problemele teoretice, dar cititorii sînt curioși să aște pîrerile dumneavoastră în legătură cu unele probleme de ordin teoretic. Ne-ar interesa pîrerile dumneavoastră în ceea ce privește proza de analiză psihologică. Există opinia, la anumii scriitori, că prozatorul trebuie să se mulțumească să arate doar faptele care prin elocvența lor să scutească scriitor de descripția mobilurilor conștienței. Există și pîreră contrară, că faptele în sine nu vor înțevza prea mult fără o analiză mințioasă a cauzalității psihologice ceței mai a cunse. Problema discutată are un caracter teoretic mai larg și se discută în toate literaturile.

— Faptul că apare unorii o anumită tendință într-o literatură și

găsește explicația și în afara discuțiilor teoretice propriu-zise, și anume în dorința unor scriitori mari de inovație. Dacă există în literatura americană un exces în ce privește importanța ce se acordă faptelor, mini-malizîndu-se cauzalitatea psihologică, explicația trebuie căutăată și în faptul că realismul american la începutul secolului nostru (Passos, Dreiser, Faulkner, Hemingway, Steinbeck) prezintă ceva nou față de realismul european al secolului XIX, așa cum, la timpul lor, Dostoievski și Tolstoi aduceau ceva nou în literatura mondială față de realismul balzacian. Așadar anumite modalități dominante ale unei literaturi sau ale altelor pot să aibă și această explicație. Practic vorbind, nici un scriitor cred că nu ignoră, indiferent de modalitatea inovatoare pe care o experimentează, opțiune de pildă pentru analiza psihologică, utilitatea fundamentării ei pe fapte, sau dimpotrivă, dacă aglomerază fapte numeroase are grijă să le interpreteze de așa manieră

(Continuare în pag 6)

Să fie eliberat Lumumba!

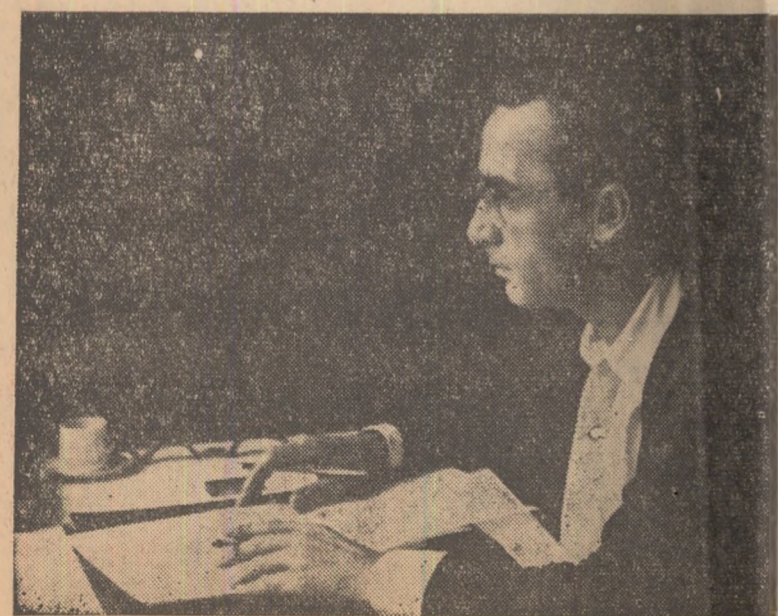
Colonialismul, „acest sistem blestemat care face să se cîntrească de rușine pe oricine se simte om”, așa cum bine l-a definit George Gheorghiu-Dej în cuvîntarea sa la cea de-a 15-a sesiune a O.N.U., vede cum, cu fiecare clipă, existența lui se apropie de un grabnic și inevitabil sfîrșit. Dar tocmai din cauză că simț cum le luge pămîntul de sub picioare, ultimii reprezentanți ai sistemului colonialist încearcă să prelungească viața, întrebîndu-și în acest scop mijloacele cele mai nedre, mai înflămate.

Ceata ce se întîmplă în Congo de cîteva luni de zile este rezultatul mașinilor odioase pe care le execută colonialiștii belgieni, protejați de puterile occidentale. Banda rebelă a lui Mobutu, susținută și pusă în mișcare de colonialiști, a izbutit, după cum se știe, să aresteze și să întemnițeze pe Patrice Lumumba, primul ministru al guvernului congolez legal constituit. Acum cîteva zile, Lumumba, sub pretextul că n-ar mai fi în siguranță în închisoarea în care era deținut, a fost transportat cu avionul în provincia Katanga, unde este instaurat un regim de ocupație belgiană; la coborîrea din avion, el a fost bătut, calcat în picioare, schingiuit și dus apoi într-o temniță mai sigură.

Sălbăticia aceasta s-a petrecut în șădul trupelor Organizației Națiunilor Unite, care asistînd cu brațele încrucișate la săvîrșirea ei și-au dat implicit asentimentul. Trupele Organizației Națiunilor Unite au fost trimise în Congo, după cît știm, ca să asigure securitatea guvernului legal al țării republicii. După cele întîmplate zilele acestea, după această sarnaoonnică comisă de relele Mobutu împotriva primului ministru al țării, samaoonnică la care misiunea O.N.U. în Congo n-a ripostat pînă acum decît doar cu o criminală nepăsare, orice om cinstit se întrebă care este adevăratul rost al acestei misiuni.

Viața lui Lumumba este în primejdie. În toate țările lumii puternice glasuri de protest s-au ridicat și se ridică meru cerînd punerea lui în libertate. Inșiși secretarul general al O.N.U., Dag Hammarskjöld a fost silit să recunoască că Lumumba a fost grabt maltratat. Recunoașterea aceasta nu trebu neapărat urmată de o acțiune a Organizației Națiunilor Unite în vederea punerii în libertate a lui Lumumba. Orice utilizare nu este decît o agravare a acuzației pe care tot omenii cinstiți din lume o aduc marelui lor internațional pentru altitudinea sa pasivă care se năvă în fața mîii cu o simplă cîntă. Perpetrarea actului sîntuții din Congo, dețineră și maltratarea lui Patrice Lumumba, constituie o rușine pentru epoca noastră, rușine pe care O.N.U. are datoria să-o înlăture nămadecît.

AI. PHILIPPIDE
AL. PHILIPPIDE



Marin Preda la masa de lucru.

„Studii clasice“

Ca urmare a dezvoltării tot mai largi a preocupărilor pentru Antichitate în noi zile...

Rindurile de față vor urmări în special probleme de istorie a literaturii. Pe această linie...

Cel de al doilea număr al Studiilor Clasice este dedicat parțial Al. Grașu, prezidentul Societății de Studii Clasice...

Prin problema de literatură, care ne interesează în deosebi, cămă studiul prof. K.E. Kumanicki...

Pe lângă comunicările sau articolele, volumele de „Studii Clasice“ cuprind și rubrici destinate formării științifice...

Lia LUPAȘ

CĂRȚI

EUSEBIU CAMILAR: „Nopti udeștene“

FLORIN MIHAI PETRESCU: „Stele roșii“

Arta de povestire a lui Eusebiu Camilar își spune cuvântul în „Nopti udeștene“...

Scritorul trezește cu vădită emoție nealtele peripeții ale copilăriei și se străduie să le comunice din perspectiva acestei vârste...

Interesatele povestiri despre viața sa zăronă și de război sunt, de cele mai multe ori, pe linia realizării notabile din acest sector...

Apoi, nepovărită și și străduitoră încercare de a reconstitui cadrul priv limbii, forțată uneori spre expresii arhaice...

Tudor ROTARU

FLORIN MIHAI PETRESCU: „Stele roșii“

În tabloul poeziei noastre tinere prezenta lui Florin Mihai Petrescu, care se afirmă mai ales în pagina revistei „Jurnal Literar“...

Există în acest volum câteva poezii, câteva miniaturi dedicate orașului copilăriei sau frumuseții mării care rețin atenția...

Notabilă prin transparență e și imaginea acestei înserări de iarnă: „Amurg-n zare, tremurând, s-a stins / În largul cerului“...

O altă odină și mai atentă concentrare a poetului în fața versului, ca și sporierea exigenței față de propria expresie poetică...

Mihai GAMARUȚ

zorii prieteni și pătași / La mproșpătarea țării ne avântam pe șele / De apoi să fie mândri, în vece de veac umăși / Și demni de-nălțarea frunțelor drapelu“ („Mereu mai sus“).

Există în acest volum câteva poezii, câteva miniaturi dedicate orașului copilăriei sau frumuseții mării care rețin atenția...

Notabilă prin transparență e și imaginea acestei înserări de iarnă: „Amurg-n zare, tremurând, s-a stins / În largul cerului“...

Eugenia TUDOR

O carte pe săptămână

EUGEN FRUNZA: „Cupa cu garoafe“

Dragostea e, fără îndoială, de o vîrstă cu poezia, veche și totuși mereu tinără. De aceea, nu facem nici un fel de speculație „metafizică“...

Postul e un euforie pînă la nesățietate. (Și de la cîntec nu mă dau în lături / Și nu să sature, lume, nu mă sature)...

Dar cu aceste observații n-am desemnat decât o parte a specificului poeziei lui Eugen Frunza...

Al. SANDULESCU

pe deplin eroica autorului „Cupa cu garoafe“, apropiind-o intructivă de „Cîntecul inimii“ ale lui Benic, este sensul ei social. Poetul se simte în permanență oștă, venind sau pornind la luptă...

Eugen Frunza cultiva imaginea clară, directă, lipsită uncori prea mult de elementul conțel și original, dar izbutind să se păstreze în cadrul poeziei prin forța mesajului ei generos...

Încercînd să caracterizăm imaginea femeii din eroica lui Eugen Frunza, trebuie să spunem că aceasta e o femeie-învățăc de viață, o femeie-cetățean („Îl multumesc“, „Lîngă mine“).

„Cupa cu garoafe“ conține și unele fire plînde, care mai înțepă după cloreții. Dar, cum sint puține la număr, ele se pierd în buchetul înrouat, pe care Eugen Frunza îl aduce orîndă iubirii omului nostru de azi.

Al. SANDULESCU

ARĂSFOLD REVISTELE

„VIATA ROMNEASCĂ“: număr închinat aniversării lui Mihail Sadoveanu

Red. desigur, alinul efort redacțional sustinut, din anul 1980 al „Viata Romnească“, închinat celui de a 80-lea aniversari a marelui Sadoveanu...

Desigur că cititorul va poposi cu cea mai mare scolarie asupra „ogizilor din primele capitole - inedite - ale romanului Ișcăvea la care lucrează acum marelui Sadoveanu“...

Observînd că Slavici și Brebean au înfrîșat o lume trănăscă reștată în „Viata Romnească“...

Mihail PETROVEANU

La Casa scriitorilor

Casa Scriitorilor „Mihail Sadoveanu“ anunță pentru vineri 27 ianuarie a.c., orele 18, conferința acad. Mihail Benic...

UMANISM ȘI REALISM SOCIALIST

Impotriva împuțării de minimalizare a individului, aduse de vrăjmași, ca și împotriva monopolului arogat de curentele decadente asupra problemelor omului modern, realismul socialist, înțele neogmatic, în adințarea feritilor inspiratoare și pe baza operelor lui într-adevăr reprezentative, manifestă un respect egal față de exigențele persoanei umane ca și față de imperatiile sociale...

Impotriva împuțării de minimalizare a individului, aduse de vrăjmași, ca și împotriva monopolului arogat de curentele decadente asupra problemelor omului modern, realismul socialist, înțele neogmatic, în adințarea feritilor inspiratoare și pe baza operelor lui într-adevăr reprezentative, manifestă un respect egal față de exigențele persoanei umane ca și față de imperatiile sociale...

Impotriva împuțării de minimalizare a individului, aduse de vrăjmași, ca și împotriva monopolului arogat de curentele decadente asupra problemelor omului modern, realismul socialist, înțele neogmatic, în adințarea feritilor inspiratoare și pe baza operelor lui într-adevăr reprezentative, manifestă un respect egal față de exigențele persoanei umane ca și față de imperatiile sociale...

PÎNĂ LA STELE

MARIA BANUȘ

Alchimie

Devenisem cerneală, stilou.
Părul foșnea uscat, a hirtie.
Zilele-și fărâmau coaja de ou,
Mărunt alburie.

Veverița nu mă privea.
Frunzele-și ascuseseră fața.
Uitasem cum tremură-o stea
Și cum mingie ceața.

Privirea ta m-a aflat, m-a cuprins,
Verde, adinc cenușie;
Arde-n aur praful cel stins,
Ca într-o veche-alchimie.



Toate-s în mine și eu sînt în tot:
Veverița, frunza și steaua.
Stîlp de sare am fost, ca femeia lui Lot.
Mă-mpăcaser cu neaua.

Privirea ta m-a aflat, m-a cuprins
Verde, adinc cenușie.
Lacrimi de sare pe stîlp s-au prelinis.
Martie-n lacrimi-învie.

Funicularul

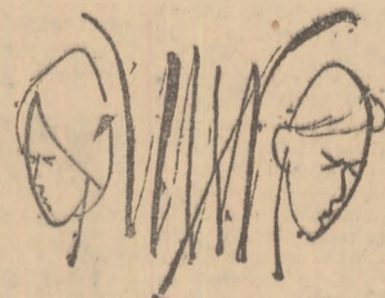
A fost o tăcere-ntr-o noapte
Întocmai ca sus, acolo-n
cabină.
Intrasem în alt văzduh, pe alt tărîm, în altă lumină.
Zeos ne-aștepta, nevăzut, la masa de piatră, printre
piscuri și nori.
Și nu ne miram și nu mai știam că iarăși vom fi
muritori.

N-a fost nimic spectaculos.
Nimic tragic nu s-a nîmplat la poarta din nori:
nici cădere-n văzduh,
nici spăimîntătoare oprire în gol.
Am coborît din funicular
ceva mai palizi ca la urcare dar tot zimbitori.
Ne-am regăsit echilibrul uitat
și umbrele noastre lăstate pe sol.

E mai cald aici jos, la cabană,
iarba mai familiară, lumina de miere.
În pridvor, pe masa de brad,
sunca cea roză ne-mbie și sticla de bere.
Cîntă acordeonul. Hămăie-un cățeluș
și cerșește-o privire.
Aici nu e tăcere.
Nici zei să mînînce din veșnice blade,
la masa de piatră.
Aici iubirea se-ascunde rănită
și-ascultă, sub iarbă, vremea cum curge
ca Styxul în Hades și groaznicul Cerber cum latră,

Miracol

Dintr-un singur suris m-am hrănit o lună.
Dintr-o floare mi-am împletit o cunună.
Dintr-o lacrimă, Bacchus mi-a umplut toată cana.
Păgîn și adinc am trăit minunea din Cana.



Destin

Niciodată n-o să punem alături, în noapte, coapse
și creștet.
Chemarea se pierde-n văzduhul tonnatec, în maldărul
vested.
Stau viețile noastre, sub măștile anilor, la margini
de vremuri,
Ca două triburi, pe oeci despărțite, de două vrăjmaș
totemuri.

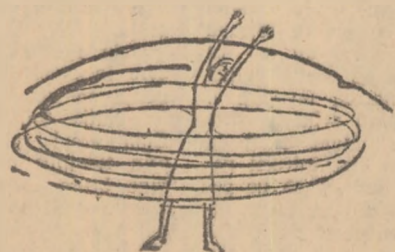
Nesaț

O mie de guri de-aș fi avut
Tot ar fi fost prea puțin,
Unibersul acesta de foc și de lut
Să-l ating, să m-alin.

O mie de brațe de-aș fi avut
Tot n-ar fi strins de ajuns,
Tot îmi scăpa, lunecînd din sărut,
Unibersul pătruns, nepătruns.

Fericita contradicție

La frumusețe și inseninare
Și duci stihia, vaiorul strident.
Și-n plin azur, să simți urcînd din mare,
Fulgerător, al zeului trident.



Desene de G. Bratu



Desen de GETA BRĂTESCU

La marginea Budapestei este un cinematograful muncitoresc cu numele „Aron Barna”. O clădire mică, recent renovată, cu un foaier îngust ca un coridor, luminat cu gaz de mercur. Pe vremuri avusese un nume pompos, ASTORIA, pictat chiar deasupra intrării pe o tablă dată cu minium. Cetățenii mai în vîrstă își aduc aminte că zidurile cinematografului roase de igrasie erau mereu acoperite cu afișe mari, colorate, reprezentînd pe celebrii câlăreji de peste ocean Tom Mix, Ken Mainard, George O'Brien. Copiii muncitorilor din cartier fluturau și fropăiau în săli cînd filmele se rupeau sau se proiectau fără cite o bobină ca spectacolul să se termine mai repede.

Nu de mult am fost la cinematograful „Aron Barna”. Rula Valurile Dunării sincronizată în limba maghiară. În fața mea stăteau doi cetățeni și discutau aprins despre numele recent dat sălii.

— Aron Barna. Nici nu sună bine... Pot să spun cuiva „Vino cu mine la Aron Barna”? Nu. Astoria era cu totul altceva...

Dacă n-ar fi început spectacolul poate aș fi intrat în vorbă cu ei: le-aș fi arătat colțul din apropierea scenei unde dormise și locuise Aron Barna și aș fi povestit cite ceva despre el. Luminile s-au stins și în zădar am privit spre tavan să caut spărtura prin care, pe vremuri, se vedeau stelele.

Lucram de două săptămîni într-un detașament de muncă cînd ni s-a fiixat ca sediu cinematograful Astoria. Sala de protecție fusese bombardată de curînd, spectacole nu se mai puteau ține, astfel că, cel în drept au socotit-o nimerită pentru prizonierii. Colegii mei de detențiune, marinari

Povestire de FRANCISC MUNTEANU

din spatele ecranului. Cellații trebuiau să-și găsească adăpost printre șimurile de băneji ori pe culoarele foarte circulante. Eu mi-am făcut culcuș aproape în centrul sălii, lângă un bătrînel foarte tăcut și morocănos. Noaptea îmi trăgeam pătura pînă peste cap încercînd să mă încălzesc în vreun fel în acel început de decembrie.

Într-un colț, tavanul găurit de o schijă mai mare era susținut de un stîlp de protecție. Ingerașii de ipsos imitație vulgară a unui baroc înflăcărat, erau și ei înjumătățiți și păreau că s-au adunat în jurul ferestrei făcute de schijă. Fără îndoială, priveau ca și noi, gaura cu stele, cerul înalt și stîlcos. Pe pereții care încadrau deschizătura ecranului rămăseseră citeva afișe vechi, unele rupte, reprezentînd picioarele din spate ale unui cal în galop, coapsele unei femei plinuțe, poate Dorothy Lamour îmbrăcată la Hawai și portretul lui Franzkestein cu tîmplele prinse în șuruburi. Noi, deși nu-l n-aveam voie să avem arme, instrumente de scris și bani și, după tăblițele rămase de la proprietarii Astoriei, era cu desăvîr-

SE NASTE POEZIA

Adus și de alte treburi, a venit la Biczaz și m-a căutat. Rîdea.

— N-am uitat. Și am scris și eu acolo două-trei poezii de-ale mele...
— Cu cită atenție pîndea pe fața mea efectul lecturii. Am ridicat ochii.
— Bune. Nu toate, Unele.
— Chiar?

Fusesse la baraj, n-aveam nici o îndoială. Observase un lucru pe care nu putea să-l vadă cu două, trei luni în urmă: rapiditatea cu care se turna betonul și se înalță marele stăvilor în calea Bistriței. În sfîrșit barajul putea să se numească munte de beton, cum i se spunea. La malul stîng și malul drept al Bistriței, se făcuseră scavații iar cum barajul se ridica din ce în ce mai înalț, mai prezent. Moș Ilie scria:

Pe laturi, dolmunți se darnă
Și unu-n mijle se ridică
Bena enormă, cu care se transporta betonul, cobora pe cablu de bari marl înălțimi spre locul de turnare, legăniindu-se. Poetul îl găsește o comparație de o evidentă originalitate:
— Priveam la colbul și la fire
Pe ele, coborînd cer
Bena, pâlânelul de fier.

De la publicarea în cadrul unor comentarii a citiva fragmente din poezie noi, moș Ilie s-a simțit mai liniștit. L-am chemat să vie mai des la redacție, i-am dat unele cărți. Din Antologia de folclor, volumul I, a copiat versurii care-l plăceau. Dîre cărțile de proză mai mult Desfășurarea de Marin Preda l-a încîntat, fiindcă „scriitorii cunoaște la oameni, la țărani” și „este acolo unu' Ilie, ca mine”.

Reportaj de la Biczaz

Înainte de 23 August anul trecut a adus din nou versuri. Intr-o poezie ruga pe constructorii de la urina hidrotraielul dacă vor găsi bune încercările sale:

Să dea o rază de lumină
Lui moș Iliei Izvor
Al poeziei autor.

Intr-o alta lauda hotărîrea partidului și guvernului pentru mărirea salariilor și scăderea prețurilor. A treia respira atmosfera sărbătorii care se apropia:

Azi toți îmbracă-o haină scumpă
Mîncîcă și bea mai cu gust
Chiar și copilul cel din fașă
Va fi-nnoit o cămașă
Spre cinstea lui 23 August!

Moș Ilie trecuse de la cîntecul trist, întunecat al trecutului, de la viața grea de atunci a ciobanilor, la o tematică nouă, generoasă, contemporană: cînta șantierul.

...A trecut un an. La 1 Iulie, prin închiderea apelor Bistriței s-a născut lacul de acumulare. L-am bănuț trist pe moș Ilie. Oricum, deși trăia în satul Izvorul Munteului, el se născuse la Secu, o așezare care fusese strămutată, iar locul ajunsese sub apă. Nu mă înșelasem total, dar moșul era de acum un partizan declarat al șantierului, așa că din cele 10 poezii pe care mi le-a adus, scrise în legătură cu lacul, numai una dovedea o oarecare tristețe. Cum mal dînta Bistrița! Ba era mireasa cărela muncitorilor!

I-au pus cununa
In Iulie ziua una
ba:
Cum veneai cu mult curaj
Al făcut stop la baraj.
Nu-l posibil să mai treci
Că nu-s găuri, nici poteci

ba cite și mai cite. Lacul îl plăcea și dintr-o plîmbar scrisese:

Vin din toată țara,
Dimineața, seara,
Vin vizitatori,
Fete și feciori

care văd lacul și se bucură de el, iar moș Ilie avea numai cuvînte de laudă pentru Bistrița:

Bistrița frumoasă,
Tu ești norocoasă,
Ferice de tine
Că ai ajuns bine
Ca să porți uzina.

Nu știam ce să fac mai înțit de bucurie. Pînă și dactilografa a bătuț cu plăcere la mașină poezia lui Ștefan Cozac. Și poezia este a lui, integrală a lui — eu n-am făcut decît rîndul de legătură „Bistrița cu apa sa”, un lucru de nimic. Mă uit seara la baraj; cum e luminat, bădînt puțin, ireal, în albastru, pare o corabie grea ancorată într-unul din golurile mareului lac care se întinde în spatele stăvilorului de beton. Mă gîndesc atunci la mulți oameni, la munca lor, și nu todeauna, dar adesea, la munca lui moș Ștefan Cozac care l-a ajutat să vibreze artistic.

Tita CHIPER

Probleme ale dezvoltării actorilor tineri

ROLUL REGIZORULUI ȘI DATORIILE ACTORILOR TINERI

Ce e nou în „Siciliana“?

Urmăresc cu deosebită atenție dezvoltările din „Gazeta literară“, închinată dezvoltării tinerilor actori...

tarea măiestriei artistice. Să stai cu rolul aceluși în permanent progres...



actoricești depinde și de pasiunea, perseverența, voința creatoare...

D. F. NELEANU Director al Teatrului pentru Tineret și Copii

LA TEATRUL MUNICIPAL, sala „Filimon Sirbu“

„Un strugure în soare“ de Lorraine Hansberry



Scenă din spectacol: Victor Reșigiu (Walter), Valy Voiculescu-Pepino (Ruth), N. Luchian-Bolez (Lindner) și Anca Verești (Benaetha).

Despre aceste greutăți merită să vorbim, iar stăruirea unui curent de opinie...

Indeobște este cunoscut marelui actor...

Mai grave în urmări și de cel mai periculos...

Or, unii regizori consideră o jignire pentru ei, pentru însăși noțiunea de regie...

Indeobște este cunoscut marelui actor este acel artist-interpret care transmite în mod nemijlocit...

Indeobște este cunoscut marelui actor este acel artist-interpret care transmite în mod nemijlocit...

Indeobște este cunoscut marelui actor este acel artist-interpret care transmite în mod nemijlocit...

Indeobște este cunoscut marelui actor este acel artist-interpret care transmite în mod nemijlocit...

Indeobște este cunoscut marelui actor este acel artist-interpret care transmite în mod nemijlocit...

Indeobște este cunoscut marelui actor este acel artist-interpret care transmite în mod nemijlocit...

Indeobște este cunoscut marelui actor este acel artist-interpret care transmite în mod nemijlocit...

Indeobște este cunoscut marelui actor este acel artist-interpret care transmite în mod nemijlocit...

Indeobște este cunoscut marelui actor este acel artist-interpret care transmite în mod nemijlocit...

Indeobște este cunoscut marelui actor este acel artist-interpret care transmite în mod nemijlocit...

Indeobște este cunoscut marelui actor este acel artist-interpret care transmite în mod nemijlocit...

F I L M

„Mama India“

Cinematografia indiană, ignorată până de mult, s-a impus cu vigoare...

cucerirea independenței naționale, o prinde într-o imensă retrospectivă...



Imagini din filmul „Visul unei nopți de vară“

„Visul unei nopți de vară“

Cinematografia dă mișcării o forță de expresie rivalizând cu fascinația pe care o exercită cuvintele...

toare, cu o exuberanță a detaliilor. Intimidat de miraculoasele apariții...

Indeobște este cunoscut marelui actor este acel artist-interpret care transmite în mod nemijlocit...

Indeobște este cunoscut marelui actor este acel artist-interpret care transmite în mod nemijlocit...

personajului este în momentul când apare omul pentru care Fifi a comis greșelile...

loc. Important e ca forța noului să fie dominantă, ca ea să vină vechiul sub focul satirii...

DISCUTII

acți cred că se află unul din izvoarele nului nedumerire...

Indeobște este cunoscut marelui actor este acel artist-interpret care transmite în mod nemijlocit...

Indeobște este cunoscut marelui actor este acel artist-interpret care transmite în mod nemijlocit...

Indeobște este cunoscut marelui actor este acel artist-interpret care transmite în mod nemijlocit...

Indeobște este cunoscut marelui actor este acel artist-interpret care transmite în mod nemijlocit...

Indeobște este cunoscut marelui actor este acel artist-interpret care transmite în mod nemijlocit...

Indeobște este cunoscut marelui actor este acel artist-interpret care transmite în mod nemijlocit...

Indeobște este cunoscut marelui actor este acel artist-interpret care transmite în mod nemijlocit...

LA TEATRUL ARMATEI

„Când înfloresc migdalii“ de Angela Niculescu-Platt



Indeobște este cunoscut marelui actor este acel artist-interpret care transmite în mod nemijlocit...

Liliana Tomescu și Cristea Avram, într-o scenă din spectacol.

